

4. Казюк Я. Об'єднані громади більш мотивовані нарощувати місцеві податки та збори / Я. Казюк, В. Венцель. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://decentralization.gov.ua/news/7402>.

Суржик Ірина

ст. гр. ФМ-11

Тернопільський національний економічний університет

ira_surzhyk@meta.ua

Науковий керівник – к. е. н., доцент Коваль С. Л.

РЕЗЕРВИ ЗРОСТАННЯ ДОХОДІВ ДЕРЖАВНОГО БЮДЖЕТУ УКРАЇНИ

У сучасних економічних реаліях проблеми формування достатнього обсягу доходів бюджету і забезпечення ефективного їх використання набувають особливої уваги. Недоліки законодавства, превалювання застарілих та неефективних підходів до організації бюджетних відносин з одночасним спадом в економіці ускладнюють наповнення бюджету. Специфіка доходів бюджету полягає у тому, що правильне їх формування, організація та використання зумовлюють підвищення ефективності соціально-економічного розвитку країни та подальшу його стабілізацію. Питання наповнення державного бюджету завжди було й буде актуальним для України. Тому на нинішньому етапі актуальним є виявлення проблем формування доходів бюджету, виявлення шляхів збільшення й раціонального використання дохідної частини бюджету [1].

На процес формування доходів Державного бюджету України впливає чинна фіскальна політика, оскільки:

– в структурі доходів Державного бюджету України основну частку складають податкові надходження;

– порядок адміністрування податків безпосередньо впливає на соціальний стан населення, рівень його життя.

На формування податкових надходжень та рівня їх виконання негативно впливає недосконалість та нестабільність податкового законодавства у результаті чого виникає тіньова економіка. Вона здійснює прямий вплив на систему макроекономічних показників, призводить до зростання податкового тягаря у легальному секторі, звуження фіскальної бази, необхідної для формування дохідної частини бюджету та виконання державою своїх функцій.

За попередніми розрахунками Міністерства економічного розвитку і торгівлі України у I кварталі 2017 р. рівень тіньової економіки склав 37%

від офіційного ВВП [3]. Ключовими причинами такого рівня є вибіркоче застосування законодавства, концентрація у контролюючих органів зайвих функцій, ускладнене адміністрування та невідшкодування ПДВ.

У I кварталі 2017 р. Державною фіскальною службою України та її територіальними органами проведено активну роботу щодо виявлення суб'єктів мінімізації податкових зобов'язань, які формували фіктивний податковий кредит та надавали його платникам податків реального сектору економіки. У січні-березні 2017 р. підрозділами податкового та митного аудиту Державної фіскальної служби проведено майже 3,6 тис. перевірок суб'єктів господарювання (у тому числі 897 планових та майже 2,7 тис. позапланових перевірок), за результатами яких сума донарахованих грошових зобов'язань, що підлягає погашенню, становить понад 1,9 млрд. грн.

Органами досудового розслідування Державної фіскальної служби упродовж I кварталу 2017 р. розпочато 1,5 тис. кримінальних проваджень, у яких закінчено досудове розслідування, направлено до суду з обвинувачувальним актом 211 кримінальних проваджень стосовно 230 осіб. Забезпечено відшкодування збитків за закінченими кримінальними провадженнями на суму майже 133,2 млн. грн. [3].

Наявність великого тіньового сектора вказує на те, що значна частка суб'єктів національної економіки постійно порушує закони і нормативи, і що уряд нездатний змусити їх функціонувати в межах правового поля. Це підриває довіру до інститутів державної влади і до уряду. У зв'язку з цим, доцільно здійснити заходи спрямовані на зменшення ухилення від сплати податків:

- оптимізацію податкового навантаження залежно від фінансового стану платника податків;
- перегляд системи податкових пільг;
- запровадження підвищеної ставки ПДВ на товари розкоші;
- створення умов, за яких практично неможливо ухилитися від сплати податкових зобов'язань, що призведе до поступового збільшення надходжень до державного бюджету [2].

Необхідно відзначити, що в Україні реформаційні процеси в перебудові податкової системи за останні роки не мають сталого характеру, безсистемно врегульовуються окремі питання та зміни орієнтовані на нетривалі терміни часу. Незважаючи на внесення суттєвих змін кожного року до Податкового кодексу України, діюча податкова система України не забезпечує збалансованого з реальними можливостями економіки податкового навантаження на суб'єктів господарювання, її реформування викликано необхідністю невідкладної стабілізації фінансової ситуації, стимулювання процесів економічного

зростання та підвищення інвестиційної привабливості України на міжнародній арені в цілому.

Проблема ухилення від податків та уникнення їх сплати є актуальною і потребує вжиття заходів, спрямованих на її вирішення. Зменшити масштаби цього явища можна шляхом врегулювання і вдосконалення податкового законодавства. Формування такої податкової системи, яка б не вимивала обігових коштів у суб'єктів господарювання і не спонукала їх шукати законодавчих прогалин, щоб зменшити податкове навантаження чи ухилитися від сплати податків.

З метою посилення протидії навмисному ухиленню від оподаткування та тінзації економіки в системі податкового адміністрування пропонуємо:

- активізувати проведення роз'яснювальної роботи із платниками податків для підвищення податкової культури в суспільстві. На державному рівні розробити та запровадити загальнонаціональну програму формування податкової культури;

- створити інформаційну базу підприємств, організацій, закладів і громадян України, які ухиляються від сплати податків, для використання такої інформації реєструючими органами в разі вирішення питання про створення такими юридичними й фізичними особами нових суб'єктів підприємницької діяльності;

- запровадити обов'язковість державної реєстрації філій, відділів та представництв фірм як юридичних осіб з метою дотримання інтересів регіональних бюджетів і відповідальності в разі банкрутства.

Література:

1. Бачо Р. Й. Стан формування доходної частини бюджету України в сучасних кризових умовах / Р. Й. Бачо, Е. Й. Иллар, Є. Й. Бачо // Науковий вісник Ужгородського університету. Економіка. – 2014. – Вип. 42, Ч. 1. – С. 140-145.

2. Дулік Т. О. Ухилення від сплати податків та їх наслідки для економіки країни / Т. О. Дулік, Р. С. Шаранов // Актуальні проблеми сучасної науки. – 2016. – Том 2. – С. 58 – 62.

3. Тенденції тіншової економіки за I півріччя 2017 р. [Електронний ресурс] Режим доступу: <http://www.me.gov.ua/Documents/Download?id=236bfd6e-4>.